

του άνω προς ιστόν τετραγώνου. Όριστικώς εκανοίσθησαν αι σημαία αυτα δια του διατάγματος «Περι δριστικώ κανονισμω τής σημαίας δια την Α. Μ. τόν θαυλέα και τα μέλη τής βασιλικής οικογενείας» (της 3ης Ιουνίου 1914) ούτω: α) βασιλέως: επίσημον μετά του θυρεου των Γλυξβούργων (έν τω μέσφ του σταυρού) και δύο χρυσοκιτριών σφραταρχικών οράδων οπισθεν τούτου διασταυρουμένον χιαστί· β) βασιλίσσης: επίσημον μετά θυρεου (έν τω κέντρφ του σταυρού) κατακορύφως χωριζόμενου εις δύο πεδία, ών το προς ιστόν ειχε τα έμβλήματα των Γλυξβούργων και το έξερν τα των Χοενζόλλερν γ) βασιλομήτορος: κυανών δάπεδον αναλογιών 2 προς 3, φέρον λευκόν σταυρόν· τούτου το μέν προς κοντόν κέρασ έφρε τα δανικά οικόσημα μετά στέμματος, το δε καίτερον κέρασ τα ρωσικά· δ) διαδόχου και λοιπών μελών, ως αι προγενέστεραι. Τας λοιπάς σημαίας (φρουρών, πλοίων κ. τ. λ.) έπεκύρωσε το «Περι σημαίων τω Βασιλειω τής Έλλάδος και άλλων διακριτικών» διάταγμα της 31ης Μαΐου 1914, δι' ου καθωρίσθησαν και τα διακριτικά των διαφόρων λειτουργών του κράτους, έν μέρει ισχύοντα μέχρι σήμερον.

Σημεριναί σημαίαι και διακριτικά σήματα. Από της μεταπολιτεύσεως του 1924, ότε άφηρέθησαν τα βασιλικά έμβλήματα από των σημαίων, καθωρίσθησαν όριστικώς τα κατ' αυτάς δια του διατάγματος «Περι σημαίων και άλλων διακριτικών σημμάτων» της 20ης Φεβρουαρίου 1930. Αι ισχύουσαι σημαίαι σημαίαι είναι: 1) Έθνική σημαία, ήν άνυψούν τα πολεμικά πλοία (έν όρμφ εις το στηλίδιον της πρύμνης, έν πλώ εις το κέρασ του πρυμναίου ιστού) και λέμβοι, τα έμπορικά πλοία, τα ιδρύματα του πολεμικού ναυτικού και τα λιμενικά καταστήματα, τα προξενεία και οι ιδιώται· είναι όρθογώνιον κυανών ύφασμα, αναλογιών 2X3 (εις 9 ώρισμένα μεγέθη), διακρινόμενον δια τεσσάρων λευκών ταινιών, ως ή παλαιότερα πολεμική σημαία· το άνω προς ιστόν κυανούν τετράγωνον της έχει μήκος πλευράς ίσον προς 5 ταινίας, ό έν αυτώ δε σταυρός (όρθιος και ίσοκράιος) έχει πλάτος κεραιάς ίσον προς το πλάτος ταινίας. 2) Έπίσημος σημαία, ήν άνυψούν τα ύπουργεία, αι πρεσβείαι, τα φρούρια και τα δημόσια και δημοτικά καταστήματα. Είναι κυανούν ύφασμα όρθογώνιον, αναλογιών 2X3 (εις 8 ώρισμένα μεγέθη), φέρον λευκόν ίσοκράιον σταυρόν με πάχος κεραιάς ίσον προς το 1/5 του πλάτους της σημαίας. 3) Σημαία συνταγμάτων πεζικού και εζώνων. Όμοία προς την επί Γεωργίου καθιερωθεισαν, έχουσα τας ακόλουθους διαστάσεις: σημαίας πλάτος 1.05 μ. και μήκος 1.00, λευκού σταυρού πλάτος κεραιάς 0.35 μ., χρυσών κροσσών μήκος 0.045 μ., κοντού μήκος 2.10 και διάμετρος 0.03 μ., κοντού σφαίρα διαμέτρου 0.58, σταυρός σφαιράς 0.12, πάχος 0.01, πλάτος κορμού και κεραιών 0.023, αριθμοί και ψηφία σφαιράς κοντού ύψους 0.045, κορδόνια κυανόλευκα κοντού μήκος 2.50, θύσανοι αυτών μήκος 0.20. 4) Διακριτικά σήματα: Α) Κρατικών πλοίων: α) το επίσημον, το όποιον είναι ή επίσημος σημαία εις 5 διάφορα μεγέθη και ύψοιται έν όρμφ εις το στηλίδιον της πρύμνης· β) ό έπίσημον, προμηκτες κυανών τρίγωνον (άνυλογιών πλάτους προς μήκος 1X40), έχον παρά την βάση λευκόν σταυρόν (μήκος κεραιών αυτου ίσον προς 1/5 πλάτους έπίσεινος), απέχοντα έξ εκάστης πλευράς κατά το πέμπτον του πλάτους του έπίσεινου· έχει 6 μεγέθη και έπαίρεται εις το έπιμηλον του πρυμναίου ιστού των κρατικών πλοίων των κυβερνουμένων ύπ' αξιωματικών του πολεμικού ναυτικού ή εις την πρῶραν λέμβου, ής έπίσημος έπιβαίνει κυβερνήτης ή αξιωματικός. Β) Προέδρου δημοκρατίας: το έπίσημον εις τετράγωνον σχήμα και εις 4 διάφορα μεγέθη, ύψοιμενον ως ό έπίσειων. Γ) Ναυτικής διοικήσεως: α) ύπουργου Ναυτικών· ή έθνική σημαία εις σχήμα τετράγωνον και εις 3 μεγέθη, ύψοιμένη ως ό έπίσειων· β) ανιναυάρχου και ύποναυάρχου· το έπίσημον εις σχήμα τετράγωνον, έχον δια μέν τόν πρῶτον εις το κέντρον τόν άνω προς ιστόν κυανού τετραγώνον λευκόν κύκλον (διαμέτρου ίσης προς τα 2/3 του πλάτους της κεραιάς του σταυρού), δια δε τόν δευτερον όμοιον κύκλον και επί των δύο προς ιστόν τετραγώνων· έχει τρία μεγέθη και ύψοιται ως ό έπίσειων· γ) πλοιάρχου μοιράρχου· το έπίσημον εις αναλογίας 1 προς 2· το ήμισυ του μήκους κατέχει ό λευκός σταυρός του έπίσημου και και το έτερον το ψαλιδιόν· έχει τρία μεγέθη και ύψοιται ως ό έπίσειων· δ) διοικητου στολίσκου ή ομάδος· ίσοσκελές κυανούν τρίγωνον (με βάση προς μήκος 1X2), έχον λευκόν σταυρόν, ού το κέντρον απέχει εκ της βάσεως του τριγώνου κατά 0.85, 0.55 ή 0.32 μ. αναλόγως των καθιερωμένων τριών μεγεθών· έπαίρεται ως ό έπίσειων· ε) άνωτέρου γενικού διοικητου· το αυτό, έπαίρόμενον δια διχήλου εις το δεξιόν άκροκέραιον του προωαίου ιστου ή εις την πρῶραν της λέμβου, ής έπίσημος ούτος έπιβαίνει. Δ) Λιμεναρχου και πλοηγου: α) λιμεναρχου· έπίσημον πλάτους 0.50 και μήκους 0.70 μ. περιβαλλόμε-

νον δια λευκού πλαισιου (πλάτους ίσου προς το των κεραιών του σταυρού) και έχον επί του κέντρου του σταυρού κυανήν άγκυραν (ής ό κρούκος και ό άγκών υπερβαίνουν κατά τι την νοητήν γραμμήν την ένοιδαν τα κυανά τετράγωνα) κλειομένην έν δακτυλίφ (πάχος αυτου 0.025 μ.) άποτέμνοντι τας έσωτερικάς γωνίας των τεσσάρων κυανών τετραγώνων· έπαίρεται μόνον επί λέμβου, ής έπίσημως έπιβαίνει ό λιμεναρχης· β) πλοηγου· όμοιον, άλλ' άνευ άγκυρας και δακτυλίου και με πλαισιον λευκόν, πλάτους διπλασιου του των κεραιών του σταυρού· έχει 3 διάφορα μεγέθη και έπαίρεται επί πλοίου ή λέμβου όσάκις έπιβαίνει αυτών πλοηγός. Ε) Γενικών αξιωματικών ξηράς (όσάκις έν τη περιοχή της δικαιοδοσίας των έπιβαίων έπίσημος πολεμικου πλοίου ή έφορκίου έπαίρεται ως ό έπίσειων και μόνον προς άποδοσιν των χαιρετισμών, ειτα δε ύποστέλλεται)· όμοιον προς το του διοικητου στολίσκου, φέρον όμως επί των δύο προς ιστόν τετραπλευρον έναλλάξ 3 κυανάς και 2 λευκάς ίσοπλατείς ταινίας, παραλλήλους τη νοητή διαγωνίφ (του πλήρους ύποτιθεμένου τετραγώνου) τη ένούρη τα άκρα του σταυρού (πλάτος ταινιών ίσον προς τα 1/5 της διαγωνίου). ΣΤ) Προέδρου κυβερνήσεως και ύπουργου Στρατιωτικών (έπαίρόμενον και ύποστέλλόμενον καθ' όν τρόπον και το των γενικών αξιωματικών της ξηράς)· όμοιον προς το του ναυάρχου, άλλα φέρον επί των προς ιστόν τετραγώνων 4 κυανάς και 3 λευκάς έναλλασόμενας ταινίας, πάχος και διευθύνσεως ως έν τφ σήματι των γενικών αξιωματικών της ξηράς. Ζ) Λοιπών ύπουργών και πολιτικών, διπλωματικών, προξενικών και έκκλησιαστικών άρχων δικαιομενων χαιρετισμού· ή έθνική σημαία, έπαίρομένη και ύποστέλλομένη, ένθα και καθ' όν τρόπον το σήμα του προέδρου της κυβερνήσεως. Η) Λέμβων των ύπηρεσιών λιμεναρχείου, έπιτροπής λιμενος, στρατιωτικής βάσεως, τελωνείου, ταχυδρομικής ύπηρεσίας και ύγειονομείου, όσάκις κυκλοφορουν προς εκτέλεσιν της ύπηρεσίας· τετραγώνον κυανούν σήμα (μήκος πλευράς 0.55 μ.), έχον επ' αυτου λευκά τα άρχικά των ύπηρεσιών

Πίναξ των έπίσημων μεγεθών των σημαίων και διακριτικών σημτιων του κράτους (εις μέτρα)

Σημαία ή σήμα	Μεγέθος	Πλάτος	Μήκος
1. Έθνική σημαία	A	7.47	11.21
	B	6.30	9.45
	Γ	4.32	6.48
	Δ	2.70	4.05
	E	1.98	2.97
	ΣΤ	1.26	1.89
	Z	0.90	1.35
2. Έπίσημος σημαία	Η	0.63	0.95
	Θ	0.45	0.68
	A	7.20	10.80
	B	4.80	7.20
	Γ	3.50	5.25
3. Σημαία στρατου	Δ	3.10	4.65
	E	2.40	3.60
	ΣΤ	1.10	1.65
	Z	0.70	1.05
	H	0.50	0.75
4. Διακριτικά σήματα Α'. Κρατικών πλοίων α) έπίσημον	—	1.05	1.00
	A	2.40	3.36
	B	1.50	2.10
	Γ	1.10	1.54
	Δ	0.70	0.98
β) έπίσειων	E	0.50	0.70
	A	0.35	14.00
	B	0.22	8.80
	Γ	0.14	5.60
	Δ	0.10	4.00
B'. Προέδρου δημοκρατίας	E	0.07	2.80
	•ΣΤ	0.05	2.00
	A	1.70	1.70
	B	1.10	1.10
Γ'. Ναυτικής διοικήσεως α) ύπουργου Ναυτικών	Γ	0.65	0.65
	Δ	0.30	0.30
	A	2.70	2.70
β) ναυάρχων	B	1.26	1.26
	Γ	0.63	0.63
	A	1.70	1.70
γ) μοιράρχου	B	1.10	1.10
	Γ	1.65	1.65
	A	1.70	3.40
δ) διοικητου στολίσκου	B	1.10	2.20
	Γ	0.65	1.30
	Ε'. Λιμεναρχου - πλοηγου α) λιμεναρχου	Εν	0.70
A		1.26	1.51
β) πλοηγου	B	0.90	1.10
	Γ	0.45	0.55
	Ε'. Γενικών αξιωματικών ξηράς	A	1.70
B		0.65	1.30
ΣΤ'. Προέδρου κυβερνήσεως, ύπουργου Στρατιωτικών	A	1.70	1.70
	B	1.65	1.65
Z'. Λέμβων	Εν	0.55	0.55

γράμματα (εις πάχος 0.01, ύψος 0.20 και πλάτος 0.15 μ.), ήτοι λ, ελ, εβ, τ, τπ και γ.
Αι σημαίαι των Ιονίων νήσων, της Σάμου και Κρήτης. Αμα τη άνακηρύξει των Ιονίων νήσων εις αυτόνομον «Επτάνησον πολιτείαν» υπό την προστασίαν της Πύλης (1800), παρεχωρήθη εις αυτάς και ίδια σημαία, κυανή, φέρουσα κίτρινον ένετικόν περωτόν λέοντα χρστούτα δια του δεξιου προσθίου ποδός κλειστόν ευαγγέλιον έπέχον σταυρόν και δέσμην 7 βελών άκτινοειδώς διατεταγμένων (σύμβολον των 7 νήσων) και συνδεομένων δια ταινίας άναγραφούσης το έτος 1800. Την όλην σημαίαν περιέσετεφν έρυθρόν πλάσιον. Η σημαία αυτη διετερήθη μέχρι του 1807. Ότε, τφ 1815, δια της συνθήκης των Παρισίων, συνεστήθη υπό άγγλικήν προστασίαν το «Κράτος των ήνωμένων Ιονίων νήσων», ή αυτη σημαία έτέθη έν ισχύι, άνευ όμως του έτους 1800) και δια προσθήκης του βρετανικου ένωτικου έπίσημου (union jack) κατά την άνω προς κοντόν γωνίαν.
Έπίσης δύο ίδιαι σημαίας έσχεν ή Σάμος από του 1834 μέχρι του 1912, ως έλευθερά ήγεμονία υπό την σουλτανικήν προστασίαν. Η ήγεμονική σημαία αυτης ήτο κυανών δάπεδον, έφ' ου λευκόν τρίγωνον, έν μέσφ του όποιου εικονίζετο μικρός έρυθρός σταυρός· ή έμπορική ήτο όμοία προς την έλληνικήν της ξηράς, έχουσα όμως αντί κυανών έρυθρά τα άνω δύο τετράγωνα του δάπεδου. Τέλος ή Κρήτη, ως «Κρητική πολιτεία», έσχεν από του 1893 ιδίαν σημαίαν, όμοίαν προς την έλληνικήν της ξηράς, άλλα με έρυθρόν το άνω προς ιστόν τετράγωνον και λευκόν άστέρα επ' αυτου. Η σημαία αυτη κατηργήθη τφ 1908. π. ν. η.
Έμβλήματα και θυρεός. Το έθνικόν έμβλημα της σημερινής Έλλάδος παρουσιάζει τούτο το κοινόν με το τελευταίον έμβλημα της μεσαιωνικής, ότι συνίσταται από ένα σταυρόν, διαιρούντα το έθνος σηνον εις τέσσαρα ίσα πεδία. Η διαφορά είναι ότι το έμβλημα του αυτοκρατορικού οικου των Παλαιολόγων ειχεν επί πλέον άνα έν κεφαλαίον Β εις έκαστον των τεσσάρων πεδίων. Όσον άφορξ εις τα χρώματα, τα αυτοκρατορικά, έρυθρόν, μέλαν και κίτρινον (χρυσούν, κατά τους έραλδικούς κανόνας), αντικατεστήθησαν από το κυανούν και το λευκόν (άργυρου έν έραλδικώς). Τα χρώματα ταυτα συμβολίζουν τον έλληνικόν ούρανόν και το έλληνικόν κύμα. Πρόσθετον έμβλημα κατά τα πρώτα, δημοκρατικά, έτη της έλληνικής πολιτείας ήτο ό φοινίξ, σύμβολον της έθνικής άναγεννήσεως. Η άεικόνισις αυτου ύπήρχεν έφ' όλων των νομισμάτων της περιόδου 1828—1832, άτινα έλαβον και το όνομα έξ αυτου, όμοίωτυπον δε αυτης έλήφθη ύπ' όψιν δια την κατασκευή των σημερινών πενταδράχμων.
Η πρώτη δυναστεία κατήργησε τόν φοινίκα, το δε σχηματιζόμενον εκ της διασταυρωσεως των δύο σκελών του σταυρού τετραγωνίδιον έκάλυψε δια του βαυαρικου έμβλήματος, ήτοι ρομβίσκων κυανών και λευκών (άργυρών) έναλλασόμενον. Ό δε βασιλικός θυρεός κατηργήθη εκ του έθνοςήμου στηριζόμενου ένθεν και ένθεν υπό λέοντων, ληφθέντων ώσαύτως παρά του βαυαρικου θυρεου. Η δευτέρα δυναστεία αντικατέστησε τα βαυαρικά έμβλήματα δια των αντίστοιχων δανικών, και ούτω τους μέν λέοντας διεδέχθησαν οι κληθέντες «Ηρακλείς», οίτινες ούδέν άλλο είναι ή οι στηρίζοντες το δανικόν έθνοςήμον φύλακες, τόν δε βαυαρικόν θυρείσκον ό δανικός, με τους τρεις κυανούς έστεμμένους λέοντας. Η δημοκρατία έξήλειψε τα ξενικά ταυτα έπιθέματα. Η δικτατορία του 1925—1926 προσέθεσεν επί των σχηματιζόμενων δια του σταυρου τεσσάρων πεδίων, άνα έν εις έκαστον, τα έξης σχεδιάσματα: α) κεφαλήν Αθηνάς, συμβολίζουσαν την αρχαίαν έλληνικήν περιόδον, β) κράνος και δόρυ, συμβολίζοντα την μακεδονικήν, γ) δικέφαλον άετόν, συμβολίζοντα την βυζαντινήν, και δ) φοινίκα, συμβολίζοντα την σύγχρονον. Το δε έθνοςήμον περιεβλήθη δεξιόθεν μέν δια κλάδου δρυός, συμβολίζοντος την ισχύν, άριστεροθεν δε δια κλάδου δάφνης, συμβολίζοντος την όξαν. Ό νέος θυρεός ύπέστη σοβαράς κρητικάς, ών ή σπουδαιότερα συνίστατο εις το ότι ήτο σόλοικος ή επί έθνοςήμου άπεικόνισις σχεδιασμάτων, ως ή κεφαλή Αθηνάς, το κράνος και το δόρυ, αρχαίας έποχής, ότε ήτο όλως άνύπαρκτος ή έραλδική. Ούτε έχει ό σταυρός, βάσις άπαρασάλευτος του έλληνικου έθνοςήμου, σχέσιν τινά με τας παραστάσεις ταυτας. Δι' ό και κατηργήθη μετά την άνατροπήν της δικτατορείας ό πολυπλοκος ούτος θυρεός και έπανήλθεν όριστικώς επί του σταυρου ό φοινίξ, κοινόν σύμβολον της πρώτης και της δευτέρας δημοκρατίας.
Παράσημα. Το πρώτον, και κατ' αρχαιότητα και κατ' αξίαν, έλληνικόν παράσημον είναι ό Σταυρός του Σωτήρος. Το σχετικόν τάγμα ιδρύθη δια των άρθρων 4 και 7 του από 31 Ιουλίου 1829 Η' ψηφίσματος της έν Αργει Δ' έθνικής των Έλλήνων συνελεύσεως, άνεκαινίσθη δε δια του από 20 Μαΐου 1833 βασιλικου διατάγματος. Το τάγμα του Σωτήρος διαιρείται εις πέντε τά-